

Rettelsesblad

(Forelæggelsesnotatet til EM 2022/109 er udbygget til også at være et svarnotatet til EM 2022/141)

Forslag til: Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om obligatorisk pensionsordning.

(Servicetjek, præciseringer og ændring af beløbsgrænser)

(Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut, senest på EM2023, pålægges at fremsætte forslag til ophævelse af Inatsisartutlov nr. 21 af 28. november 2016 om obligatorisk pensionsordning.

(Medlem af Inatsisartut Pele Broberg, Naleraq)

Forelæggelses- og svarnotat

(Naalakkersuisoq for Finanser og Ligestilling)

1. behandling

På vegne af Naalakkersuisut skal jeg fremlægge et ændringsforslag til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om obligatorisk pensionsordning.

Forelæggelsesnotatet indeholder samtidig et svar til beslutningsforslaget EM 2022/141 Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut, senest på EM2023, pålægges at fremsætte forslag til ophævelse af Inatsisartutlov nr. 21 af 28. november 2016 om obligatorisk pensionsordning.

I forbindelse med aftalen om finansloven for 2022 blev det besluttet at udføre et servicetjek af Inatsisartutlov om obligatorisk pensionsordning. Samtidig blev der i tekstanmærkninger vedtaget visse lempelser af reglerne.

Servicetjekket har vist, at der er sket fejl i forbindelse med realiseringen af Inatsisartutloven. De forskellige fejl er nærmere omtalt i bemærkningerne til forslaget. Jeg vil dog her fremhæve 2 ting vi bør lære af.

Den første lære er, at når vi introducerer nye regler, er det vigtigt med en høj datakvalitet. Er det borgere og virksomheder, som skal sende data, skal vi på et tidligt tidspunkt være aktivt opsøgende og sikre, at de forstår, hvordan dataene skal indsendes, og hvor vigtigt de er for de afgørelser, som skal træffes.

Den anden lære er, at når vi vedtager nye regler, skal der afsættes nok kvalificeret personale til udvikling og implementering af opgaven. Det er let at vedtage nye regler, men det er

afgørende for deres succes, at medarbejderne kan udvikle brugbare IT systemer og sagsgange, som kan få reglerne til at fungere i praksis.

Grønlands Statistik har opgjort, at ca. 63 procent af borgerne over 70 år havde en supplerende erhvervsindkomst. Det er et højt tal. Og det kan være et samfundsproblem, hvis det er et udtryk for, at pensionister føler sig tvunget til at supplere deres alderspension.

På den anden side er der desværre ikke råd til en alderspensionsordning, som er så dyr, at andre vigtige samfundsopgaver, som f.eks. uddannelsesområdet, misrøgtes.

Obligatorisk pension er et centralt redskab til at sikre, at fremtidens alderspensionister ikke er nødsaget til at arbejde for at supplere deres alderspension. Flere og højere udbetalinger fra private pensionsopsparinger vil også mindske presset for at indføre en så dyr alderspensionsordning, at det vil lægge et for stort pres på det offentlige økonomi.

Servicetjekket har resulteret i, at de lempelser af reglerne, som blev indført ved en tekstanmærkning til finanslov 2022, foreslås indarbejdet i loven sammen med enkelte ændringer af præciserende karakter. Jeg skal i den forbindelse henvise til forslaget og dets bemærkninger.

Naleraq har foreslået, at loven om obligatorisk pensionsopsparing ophæves og har bl.a. nævnt, at loven rammer socialt skævt, hvor især SIK-familier har svært ved at få enderne til at mødes.

Naalakkersuisut må indledningsvis korrigere en misforståelse i beslutningsforslaget fra Naleraq. Ansatte omfattet af SIK's overenskomster sparer op til deres pension helt uafhængigt af loven om obligatorisk pension. Det sker efter ønske fra SIK selv via arbejdsgiveren, som sørger for at indbetale pensionen til SISA. Borgere, som arbejder uden en overenskomst, er imidlertid ikke sikret en pensionsopsparing, selv om de tjener det samme eller mere end en SIK ansat. Det er netop denne gruppe borgere, som er godt hjulpet af Inatsartutloven, den dag de går på pension. Loven sikrer, at de får indbetalt til en pensionsordning på omtrent samme niveau som ansatte på SIK overenskomster. Det betyder også at borgere, som arbejder uden en overenskomst, kan se frem til en mere tryk alderdom med en sundere økonomi, hvilket er utroligt vigtigt for trivslen.

Jeg skal minde om at Grønlands Økonomiske Råd, direktøren for GrønlandsBanken og formanden for SISAs bestyrelse alle har udtalt sig positivt om øget pensionsopsparing i Grønland. Og de har alle klart frarådet, at man ophæver loven om obligatorisk pensionsordning.

Vores land står over for nogle store ændringer af befolkningssammensætningen. Når vi når til år 2040 vil der være yderligere cirka 3000 personer over 65 år i forhold til i dag. Det betyder stærkt stigende offentlige udgifter til pension, sundhedshjælp og ældrepleje. Den obligatoriske pensionsordning udgør en vigtig del af afhjælpningen af dette problem, fordi

ordningen er med til at sikre, at fremtidens pensionister har en opsparing, som de kan leve af. Det øger den enkeltes tryghed i alderdommen og det beskytter samfundsøkonomien

Alternativet til den obligatoriske pensionsordning er i praksis en løbende og mærkbar forhøjelse af skattetrykket eller besparelser på samfundets velfærdsordninger, herunder ikke mindst rettet mod børn og unge. Dét er det reelle dilemma som Inatsisartut i dag bør drøfte under debatten af Naleraqs forslag.

Som det blev nævnt ved lovforslagets fremsættelse i efteråret 2016 var vores samlede pensionsopsparing for lav sammenlignet med bl.a. Danmark, Færøerne og Island. På daværende tidspunkt var indbetalingerne i disse lande mindst 3 gange højere end i Grønland.

Ved lovens vedtagelse blev det nævnt, at Verdensbanken anbefalede, at pensionssystemerne bygges op omkring flere søjler, med blandet offentlig og privat finansiering, der tilsammen sikrer den ældre mod fattigdom og som sikrer at indkomstgrundlaget for pensionister ikke falder voldsomt i forhold til indkomsten som erhvervsaktive

Den obligatoriske pensionsordning er et kerneelement i bestræbelsen på at sikre et basalt velfærdsniveau for alle borgere, også i alderdommen. Og det vil være et alvorligt fejlskridt at ophæve loven, som Naleraq foreslår.

Det er også en vigtig pointe, at pensionsordningerne ofte har tilknyttet en række forsikringsordninger. Det gælder for eksempel forsikringer imod tab af erhvervssevne og udbetalinger i tilfælde af kritisk sygdom.

Såvel GrønlandsBanken som SISA har investeret store beløb i IT-systemer, som understøtter den obligatoriske pensionsordning. Det har de gjort i tillid til, at politikerne ved vedtagelsen af loven mente det alvorligt, at borgerne her i landet skal sikres i deres alderdom..

Jeg skal derfor indstille forslaget til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut, senest på EM2023, pålægges at fremsætte forslag til ophævelse af Inatsisartutlov nr. 21 af 28. november 2016 om obligatorisk pensionsordning, til forkastelse.

Samtidig skal jeg indstille forslag til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om obligatorisk pensionsordning til vedtagelse.

Til sidst skal jeg overlade lovforslaget til ændring af Inatsisartutlov om obligatorisk pensionsordning til Inatsisartuts velvillige behandling.